

»» Asist. dr Jovana Prodanović Simeunović iz UKCV ZA Alo! priča o neobičnoj bolesti

INSIPIDNI DIJABETES

Pacijenti sa ovim poremećajem proizvode i do 20 litara urina na dan, dok većina ljudi proizvede između jednog i tri litra, kaže dr Prodanović Simeunović

PIŠE: M. J. MAČUŽIĆ

Insipidni dijabetes (Diabetes insipidus) je redak poremećaj koji uzrokuje da telo proizvodi previše urina. Dok većina ljudi proizvodi jedan do tri litra urina dnevno, ljudi s insipidnim dijabetesom mogu napraviti do 20 litara na dan. Koje su ostale osobine ove bolesti, kako se leči i ima li šanse da je zaustavimo, za Alo! je objasnila asist. dr Jovana Prodanović Simeunović sa Klinike za endokrinologiju Univerzitetskog kliničkog centra Vojvodine.

Koji su još simptomi ove bolesti?

- Ljudi sa ovim poremećajem moraju često da mokre, što se naziva poliurija. Takođe, pacijenti s ovim oboljenjem osećaju stalno pojačanu žeđ i piju onoliko koliko i izmokra, nekada i 15 do 20 litara dnevno. Pojačana žeđ se naziva polidipsija. Insipidni dijabetes je patološko stanje u čijoj osnovi je nedostatak ili nemogućnost antidiureznog hormona (ADH) da deluje na svojim receptorima - objaš-

njava doktorica Prodanović Simeunović.

li je povezan sa dijabetesom melitusom (šćerna bolest)?

- Insipidni dijabetes nije isto što i dijabetes melitus. Ove dve bolesti su slične samo po tome što dovode do pojačane žeđi i učestalog mokrenja, što je ipak drastično izraženije kod insipidnog dijabetesa. Izuzev ova dva simptoma, ta dva dijabetesa nisu povezani.

Koliko je čest insipidni dijabetes?

- Dosta je redak, pogađa oko 1 od 25.000 ljudi širom sveta.

Ko može dobiti insipidni dijabetes?

- Ljudi svih uzrasta ga mogu razviti. Retko postoji kao izolovano oboljenje neurohipofize (koja je deo hipofize koji proizvodi ADH), daleko češće se javlja u sklopu oboljenja čitave hipofize (tumori hipofize, operacije hipofize, zračenje glave, povrede glave...).

Koje su komplikacije insipidnog dijabetesa?

- Glavna komplikacija je dehidracija sa visokim nivo-

om natrijuma u krvi, koja se dešava kada vaše telo izgubi previše tečnosti i elektrolita da bi pravilno funkcionisalo. Ako imate insipidni dijabetes, obično možete nadoknaditi veliku količinu tečnosti koju izbacite u urin tako što ćete piti više tečnosti. Ali ako to ne učinite, mogli biste brzo postati dehidrirani. Simptomi dehidracije mogu uključivati: žeđ, suva usta, osećaj vrtoglavice, umor, teškoće u obavljanju jednostavnih mentalnih zadataka, mučnina, nesvestica.

Koji su simptomi insipidnog dijabetesa?

- Glavni simptomi su potreba za čestim mokrenjem i danju i noću i izražena žeđ. Ovi pacijenti noću stalno ustaju da mokre i piju vodu, tako da su često iscrpljeni. Ukoliko dođe do dehidracije sa poremećajem nivoa natrijuma u krvi, mogu da se jave i različiti neurološki simptomi uključujući i poremećaje stanja svesti.

Insipidni dijabetes je obično uzrokovan problemima s hormonom zvanim vazopresin ili antidiurezni hormon koji pomaže vašim bubrezima da uravnoteže količinu tečnosti u vašem telu. Problemi sa delom vašeg mozga koji kontroliše žeđ takođe mogu izazvati insipidni dijabetes. Specifični uzroci variraju između četiri tipa insipidnog dijabetesa: centralni, nefrogeni, dipsogeni i gestacijski.

Kako se dijagnostikuje insipidni dijabetes?

- Prvi korak je uvek razgovor s pacijentom. Tokom dobijanja podataka o subjektivnom tegobama već se može vrlo jasno posumnjati na ovo oboljenje. Nakon razgovora i pregleda, indikuju se različite laboratorijske pretrage na osnovu kojih se potvrđuje dijagnoza. Analize uključuju pregled urina, elektrolita u krvi i urinu, osmolalnost i seruma i urina. Definitivna dijagnoza se postavlja testom žeđanja, što se obave-

zno izvodi u bolnici. U sklopu dijagnostike radi se i MRI pregled hipofize.

Kako lečiti insipidni dijabetes?

- Jedini način da se oboljenje leči je da se u terapiju uvede antidiurezni hormon, najčešće u vidu tableta koje su uzimaju dva puta tokom dana. Većina ljudi sa insipidnim dijabetesom može sprečiti ozbiljne probleme i živeti normalnim životom ako se pridržavaju preporuka svojih zdravstvenih radnika i drže svoje simptome pod kontrolom.

Kako ishrana utiče na insipidni dijabetes?

- Nikako. Nema potrebe da se na bilo koji način koriguje ishrana jer ona ne utiče na proizvodnju ADH kod pacijenata. Savet pacijentima sa insipidnim dijabetesom je da strogo kontrolišu unos tečnosti, a takođe i količinu urina, da se pridržavaju terapije koju im je lekar prepisao.

Glavni simptomi su potreba pacijenata za čestim mokrenjem i danju i noću i izražena žeđ. Noću ustaju da mokre i piju vodu, pa su često iscrpljeni